

Thực trạng tổ chức hoạt động trải nghiệm hướng đến tự nhiên cho học sinh lớp 3 tại Trường tiểu học Hùng Vương, Thành phố Cà Mau, tỉnh Cà Mau

Nguyễn Văn Luận*

*Học viên cao học - Trường Đại giáo dục phổ thông học Trà Vinh

Received: 22/8/2024; Accepted: 2/9/2024; Published: 17/9/2024

Abstract: From the research results, this article presents the results of the research on the current situation of organizing experiential activities towards nature for grade 3 students at Hung Vuong Primary School, Ca Mau City, Ca Mau Province; will contribute to building an effective framework for organizing experiential activities, which can be applied not only to grade 3 but also to other grades in the school.

Keywords: Experiential activities, Hung Vuong Primary School, Ca Mau City

1. Đặt vấn đề

Tổ chức các hoạt động trải nghiệm (HĐTN) hướng đến tự nhiên không chỉ giúp HS hiểu rõ hơn về môi trường sống xung quanh mà còn nâng cao ý thức bảo vệ môi trường và phát triển bền vững. Điều này đặc biệt quan trọng đối với Cà Mau - một trong những tỉnh chịu ảnh hưởng nặng nề của biến đổi khí hậu và nước biển dâng. Thông qua các HĐTN, HS sẽ nhận thức được tầm quan trọng của việc bảo vệ môi trường, đặc biệt là hệ sinh thái rừng ngập mặn - lá chắn tự nhiên quan trọng chống lại sự xâm thực của biển. Tại Trường Tiểu học Hùng Vương đã và đang là một trong những trường tiên phong trong việc đưa các HĐTN vào chương trình giảng dạy. Tuy nhiên, để phát huy tối đa hiệu quả của các hoạt động này, cần có một phương pháp tổ chức khoa học và hợp lý, phù hợp với điều kiện thực tế của trường và đặc điểm tâm lý của HS lớp 3. Nghiên cứu vấn đề này sẽ góp phần xây dựng một khung tổ chức HĐTN hiệu quả, có thể áp dụng không chỉ cho lớp 3 mà còn có thể mở rộng cho các khối lớp khác trong trường. Tiếp theo bài viết về lý luận đã đăng, bài viết này sẽ trình bày kết quả nghiên cứu thực trạng tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau. Nghiên cứu vấn đề này sẽ góp phần xây dựng một khung tổ chức HĐTN hiệu quả, có thể áp dụng không chỉ cho lớp 3 mà còn có thể mở rộng cho các khối lớp khác trong trường.

2. Kết quả nghiên cứu thực trạng

2.1. Phương pháp nghiên cứu thực trạng

Tiến hành khảo sát tìm hiểu 60 người bao gồm: Cán bộ quản lý, GV, cha mẹ HS lớp 3 của Trường Tiểu học Hùng Vương, TPCà Mau, tỉnh Cà Mau.

Sử dụng bộ công cụ khảo sát là các phiếu câu hỏi theo các bước:

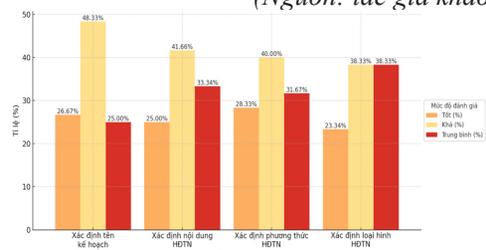
Áp dụng phương pháp xử lý số liệu khảo sát bằng phương pháp thống kê toán học; Xử lý số liệu bằng phương pháp tính tỉ lệ %, tính điểm trung bình, xếp thứ bậc; Quy ước tính điểm số cho bảng hỏi: Mỗi bảng đều có các lựa chọn và được quy ước bằng 4 mức điểm khác nhau thể hiện như sau: Tốt = 4 điểm; Khá = 3 điểm; Trung bình = 2 điểm; yếu = 1 điểm.

2.2. Thực trạng kế hoạch tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TPCà Mau, tỉnh Cà Mau

Bảng 2.1. Thực trạng tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau

TT	Nội dung	Mức độ đánh giá (n=60)					
		Tốt	Khá	Trung bình	Yếu	Điểm trung bình	Thứ bậc
1	Xác định đúng, rõ tên kế hoạch HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3	16	29	15	0	3,02	1
2	Xác định nội dung HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3	15	25	20	0	2,91	3
3	Xác định phương thức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3	17	24	19	0	2,96	2
4	Xác định loại hình HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3.	14	23	23	0	2,85	4

(Nguồn: tác giả khảo sát)

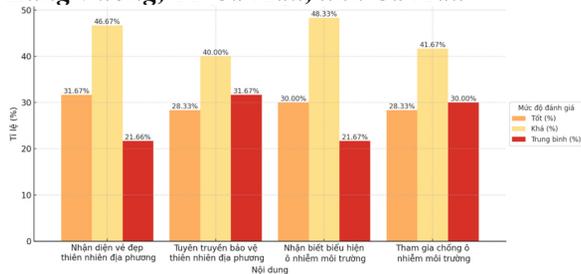
Biểu đồ 2.1. Biểu đồ mức đánh giá cho các nội dung HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3

(Nguồn: tác giả khảo sát)

Kết quả khảo sát về thực trạng tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, cho thấy rằng hầu hết các nội dung đều được đánh giá ở mức từ trung bình trở lên. Cụ thể, nội dung được đánh giá cao nhất là việc xác định đúng và rõ ràng tên kế hoạch HĐTN hướng đến tự nhiên, với điểm trung bình đạt 3,02 và có đến 26,67% ý kiến đánh giá mức “Tốt”, 48,33% đánh giá mức “Khá”. Điều này cho thấy nhà trường đã có sự quan tâm và chuẩn bị chu đáo trong việc lập kế hoạch cụ thể cho hoạt động này.

Nội dung liên quan đến phương thức tổ chức HĐTN đạt ĐTB 2,96, với 28,33% đánh giá “Tốt” và 40% đánh giá “Khá”. Đây là mức độ khá tích cực, phản ánh rằng nhà trường đã có nỗ lực trong việc xác định cách thức tổ chức hoạt động sao cho phù hợp với mục tiêu giáo dục và đặc điểm HS. Như vậy, kết quả khảo sát cho thấy công tác xây dựng kế hoạch đóng vai trò rất quan trọng, là kim chỉ nam cho các hoạt động giáo dục và ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng triển khai chương trình.

2.3. Thực trạng nội dung tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau

Biểu đồ 2.2. Mức độ đánh giá nội dung HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3

(Nguồn: tác giả khảo sát)

Kết quả khảo sát cho thấy rằng các nội dung của HĐTN tự nhiên đều đạt mức đánh giá khá. Điều này phản ánh rằng HS đã có sự tiếp cận tốt và hiểu biết về các vấn đề liên quan đến cảnh quan thiên nhiên và môi trường.

Cụ thể, nội dung được đánh giá cao nhất là nhận diện vẻ đẹp của cảnh quan thiên nhiên ở địa phương, với ĐTB 3,13 và 31,67% số người tham gia đánh giá ở mức “Tốt”, cho thấy HS có khả năng tốt trong việc quan sát và nhận biết vẻ đẹp tự nhiên xung quanh mình. Đây là cơ sở quan trọng để HS phát triển ý thức bảo vệ và giữ gìn môi trường thiên nhiên.

Nội dung tham gia tích cực vào các hoạt động phòng, chống ô nhiễm môi trường đạt ĐTB 2,98, thể hiện rằng HS đã bắt đầu tham gia vào các hoạt động

bảo vệ môi trường phù hợp với lứa tuổi, tuy nhiên vẫn còn khoảng trống để cải thiện. Cuối cùng, nội dung tuyên truyền tới bạn bè, người thân về việc bảo vệ vẻ đẹp của cảnh quan thiên nhiên đạt ĐTB 2,97, cho thấy khả năng truyền đạt của HS về việc bảo vệ môi trường vẫn ở mức khá nhưng cần được khuyến khích thêm. Điều này có thể được thúc đẩy bằng cách tạo cơ hội cho các em tham gia nhiều hơn vào các chiến dịch tuyên truyền và giáo dục môi trường.

2.4. Kết quả khảo sát cho thấy HĐTN đã được tổ chức tương đối ổn định nhưng vẫn còn dư địa để nâng cao chất lượng.

Phương thức thể nghiệm, tương tác là nội dung được đánh giá cao nhất, với điểm trung bình (ĐTB) 3,16, và 31,66% ý kiến đánh giá ở mức “Tốt”, trong khi có 48,34% đánh giá ở mức “Khá”. Điều này phản ánh rằng các HĐTN thông qua phương thức tương tác, thể nghiệm đã phần nào đáp ứng được nhu cầu và mục tiêu giáo dục của HS, giúp các em có cơ hội tham gia tích cực, khám phá và tương tác trực tiếp với môi trường tự nhiên. Đây là phương thức hiệu quả trong việc phát triển kỹ năng thực hành và trải nghiệm thực tế cho HS.

Phương thức công hiến, với ĐTB 2,98, là nội dung đứng thứ hai trong bảng xếp hạng, thể hiện rằng hoạt động hướng dẫn HS đóng góp và tham gia tích cực vào các hoạt động bảo vệ môi trường đã được quan tâm và thực hiện khá tốt. Tuy nhiên, với 30% ý kiến đánh giá ở mức “Trung bình”, vẫn còn những khoảng trống cần cải thiện trong việc thúc đẩy HS chủ động tham gia vào các hoạt động mang tính cộng đồng và công hiến.

Phương thức khám phá, với ĐTB 2,95, là nội dung có điểm trung bình thấp nhất trong ba phương thức tổ chức, nhưng vẫn đạt mức khá. Tỷ lệ người đánh giá “Tốt” chỉ đạt 30%, trong khi có tới 35% đánh giá ở mức “Khá” và “Trung bình”. Như vậy, qua kết quả khảo sát, có thể thấy rằng thực trạng phương thức tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, mặc dù đạt mức khá, nhưng vẫn cần có những cải tiến đáng kể.

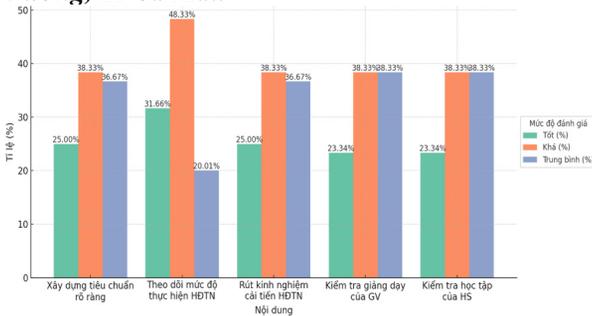
2.5. Thực trạng loại hình tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau

Kết quả khảo sát cho thấy thực trạng loại hình tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau. Các nội dung đều được đánh giá từ mức trung bình trở lên, cụ thể:

Nội dung được đánh giá cao nhất là “Sinh hoạt dưới cờ,” với ĐTB 3,08, đạt mức độ khá. Cụ thể, 30% ý kiến đánh giá tốt, 48,33% đánh giá khá và 21,66% đánh giá trung bình.

Hai nội dung được đánh giá thấp nhất là “Sinh hoạt lớp” và “Hoạt động giáo dục theo chủ đề,” với ĐTB 2,98, đạt mức độ khá. Trong đó, 28,33% ý kiến đánh giá tốt, 41,67% đánh giá khá và 30% đánh giá trung bình. Như vậy, các kết quả khảo sát về thực trạng loại hình tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương cho thấy còn một số hạn chế. Mặc dù các hoạt động đều đạt mức độ khá, nhưng cần có sự tăng cường chỉ đạo và cải tiến trong quy trình tổ chức để đáp ứng tốt hơn mục tiêu giáo dục trải nghiệm cho HS.

2.6. Thực trạng KTĐG Tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau

Biểu đồ 2.3. Thực trạng KTĐG Tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3

(Nguồn: tác giả khảo sát)

Kết quả khảo sát cho thấy rõ thực trạng về KTĐG tổ chức HĐTN hướng đến tự nhiên cho HS lớp 3 tại Trường Tiểu học Hùng Vương, TP Cà Mau, tỉnh Cà Mau. Cả năm nội dung được đưa ra để đánh giá về HĐTN đều nhận được đánh giá từ mức trung bình trở lên, thể hiện rằng các hoạt động KTĐG này đã được triển khai nhưng vẫn còn một số mặt cần cải thiện.

Nội dung được đánh giá cao nhất là “Theo dõi và đánh giá mức độ thực hiện của các HĐTN”, với điểm trung bình (ĐTB) là 3,31, được xếp vào mức độ tốt. Điều này cho thấy công tác theo dõi và đánh giá mức độ thực hiện của các HĐTN tại trường đã được chú trọng và triển khai hiệu quả. Sự đánh giá tốt này có thể được lý giải bởi quy trình theo dõi cụ thể và minh bạch, giúp nhà trường nắm bắt được tiến trình thực hiện của các hoạt động và đảm bảo rằng các mục tiêu đặt ra được hoàn thành.

Tuy nhiên, hai nội dung có điểm đánh giá thấp nhất là “Kiểm tra hoạt động giảng dạy và giáo dục

của GV trong việc thực hiện HĐTN” và “Kiểm tra hoạt động học tập của HS trong việc thực hiện HĐTN”, đều có ĐTB là 2,85, đạt mức khá.

3. Kết luận

Nhà trường đã nghiêm túc triển khai các HĐTN cho HS lớp 3, tuân thủ chặt chẽ các quy định hiện hành. Các phương thức và loại hình HĐTN được lựa chọn và áp dụng một cách phù hợp, dựa trên nhu cầu và điều kiện thực tế của nhà trường, điều này cho thấy một sự chuẩn bị kỹ lưỡng và sự am hiểu sâu sắc về tác động giáo dục của các hoạt động này đối với HS.

Hầu hết HS lớp 3 tại Trường đã thể hiện sự tham gia nhiệt tình của các em trong quá trình học tập, đặc biệt là qua các HĐTN được lồng ghép một cách có chủ đích vào trong các tiết học và các buổi sinh hoạt ngoại khóa, không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả giáo dục mà còn tạo ra một môi trường học tập đa dạng, thú vị. Điều này cho thấy tầm quan trọng của việc thiết kế các chương trình học tập tích hợp và đa dạng hoá các hoạt động giáo dục, điều mà có thể được mô hình hoá và áp dụng rộng rãi hơn ở các cơ sở giáo dục khác để phát triển toàn diện cho HS.

Hiệu trưởng đã chú trọng đến việc bồi dưỡng nâng cao nhận thức cũng như phương pháp tổ chức các HĐTN cho đội ngũ GV, từ đó đã ghi nhận những chuyển biến tích cực trong việc triển khai các HĐTN cho HS. Tuy nhiên các HĐTN cho HS hiện tại còn thiếu sự đa dạng, phần lớn tập trung vào các bài giảng lý thuyết mà chưa thực sự quan tâm đến việc thực hành và áp dụng vào thực tiễn. Điều này làm giảm bớt hiệu quả của HĐTN trong việc phát triển kỹ năng sống và kỹ năng ứng dụng cho HS, đi ngược lại với mục tiêu của giáo dục trải nghiệm là kết hợp kiến thức với thực tiễn.

Tài liệu tham khảo

- Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết số: 29-NQ/TW: về đổi 2018 căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo*, Hà Nội
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Thông tư Số: 32/2018/TT-BGDĐT, ban hành Chương trình GDPT*. Hà Nội
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư số: 28/2020/TT-BGDĐT: ban hành điều lệ trường tiểu học*. Hà Nội
- Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Tài liệu tập huấn: Kỹ năng xây dựng và tổ chức các HĐTN sáng tạo trong trường tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Quốc hội (2019), *Luật số: 43/2019/QH14 của Quốc hội: Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục*. Hà Nội